

รายงานการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
นางเพ็ญจิต แสงสว่าง
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑

โดย
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ ๓ จังหวัดระยอง
กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ

นางเพ็ญจิต แสงสว่าง

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑

โดย

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ ๓ จังหวัดระยอง

กรมส่งเสริมการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การถอดบทเรียนจากเกษตรกรต้นแบบเป็นวิธีการถอดสกัดความรู้ในตัวคนที่เป็นความรู้เชิงประสบการณ์ในการทำงานนั้น ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับที่ดีมากถึงที่สุด ที่สามารถนำออกมาเผยแพร่ให้คนรุ่นหลัง และผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เป็นศูนย์เรียนรู้ฯ ชั่ว ที่ได้รับการคัดเลือกจากการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับเขต (เขต ๓) ว่าเป็น ศพก. ที่มีองค์ความรู้หลากหลายประเด็น สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากุศลกรที่ ๓ จังหวัตรยอง จึงดำเนินการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ ศพก.อำเภอบ้านบึง นางเพ็ญจิต แสงสว่าง ประเด็นการเพิ่มผลผลิตข้าวในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดรายละเอียดประกอบด้วย ข้อมูลสถานการณ์ด้านการเกษตร ประวัติเกษตรกรต้นแบบ แรงบันดาลใจเทคโนโลยีเด่นที่ตอบโจทยการเพิ่มผลผลิต ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข และบทสรุปหรือสาระสำคัญ

หวังว่าการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการถอดบทเรียน ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และศูนย์เครือข่ายให้ประสบผลสำเร็จ ในขณะเดียวกันเกษตรกรต้นแบบเจ้าของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอื่น ๆ ก็สามารถนำความรู้ที่ได้จากการถอดบทเรียนไปเผยแพร่ให้เกษตรกรรายอื่นที่สนใจต่อไป หน่วยงานภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรก็สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้ตามบทบาทและภารกิจของตน

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

กันยายน ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
ข้อมูลสถานการณ์ด้านการเกษตร	๑
ประวัติเกษตรกรต้นแบบ	๑
แรงบันดาลใจ	๑
เทคโนโลยีที่ตอบโจทย์การเพิ่มผลผลิต	๒
ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี	๔
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	๕
ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข	๕
บทสรุปหรือสาระสำคัญ	๕

ศพก.อำเภอบ้านบึงกับการเพิ่มผลผลิตข้าวในพื้นที่ที่มีข้อจำกัด

ข้อมูลสถานการณ์ด้านการเกษตร

อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีพื้นที่การเกษตร ๒๒๒,๘๗๑ ไร่ พื้นที่ปลูกข้าว ๘,๓๒๖ ไร่ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ๕๖๐ ครัวเรือน ส่วนใหญ่เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ ชัยนาท ๑ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ กข.๗ ปทุมธานี ๑ และข้าวพันธุ์พื้นเมือง (เหลืองบังใบ ข้าวบัวใหญ่) ผลผลิตเฉลี่ยข้าว ๔๔๑ กิโลกรัมต่อไร่ สภาพพื้นที่ปลูกข้าวของอำเภอบ้านบึงส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย แต่สภาพดินนาของ ศพก.อำเภอบ้านบึง ของป่าเพ็ญจิต แสงสว่าง เป็นดินทรายผสมหิน มีการถมที่ในพื้นที่นาเดิม โรงงานร้างเก่า บ้านพักคนงาน แพลนท์ปูน (โรงงานผลิตคอนกรีตผสมเสร็จ) ผสมหินหล่อเสา ที่วางเสาเข็ม เสาไฟฟ้า เมื่อเริ่มปลูกข้าวปีแรก ๆ ได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ น้อย จึงคิดหาทางเพิ่มผลผลิตข้าวในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดดังกล่าว

ประวัติเกษตรกรต้นแบบ

นางเพ็ญจิต แสงสว่าง อายุ ๖๕ ปี ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ ๓๖ หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองบอนแดง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เกิดที่อำเภอกุดชุมหะ จังหวัดยโสธร ครอบครัวประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพการเกษตร สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สมรสกับนายสมศักดิ์ มีทรัพย์อรุณ มีบุตร ๓ คน โทร. ๐๘๙ ๘๘๓๓ ๗๔๓๓

แรงบันดาลใจ

ป่าเพ็ญจิตมีสุขภาพไม่ดี โลหิตจาง และพ่อบ้านมีน้ำตาลในเลือดสูง หาทางรักษาสุขภาพ ปี ๒๕๔๘ เรียนรู้พระราชดำรัสในหลวงรัชกาลที่ ๙ นำศาสตร์พระราชา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางปฏิบัติ เรียนรู้ให้เข้าใจ เกิดความรักพ่อ พุดแล้วต้องลงมือทำ เริ่มปลูกข้าวเพื่อกินเอง สุขภาพดีขึ้น เหลือกินก็แบ่งปัน เหลือแบ่งปันก็ขาย เกิดความภาคภูมิใจ ร่วมทำงานวิจัย และเพิ่มมูลค่าโดยการแปรรูปข้าว ลูกค้ามีความต้องการเพิ่มขึ้น

ด้วยสภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เป็นดินทรายผสมหิน มีการถมที่ในพื้นที่นาเดิม โรงงานร้างเก่า บ้านพักคนงาน แพลนท์ปูน (โรงงานผลิตคอนกรีตผสมเสร็จ) ผสมหินหล่อเสา ที่วางเสาเข็ม เสาไฟฟ้า คิดถึงในหลวงรัชกาลที่ ๙ พระองค์ท่านทรงงานอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ไม่ท้อ จึงคิดปลูกข้าวเพื่อให้คนในครอบครัวได้กินเอง กลับมาวิเคราะห์ข้อมูลตนเอง ที่ดินโรงงานเก่า ปลูกข้าวเองไม่เป็น ไม่มีปุ๋ย จากแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จะทำให้ครอบครัวอยู่ดีมีสุข ไปเรียนรู้จากศูนย์กิจกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ซื้อหนังสือมาอ่าน ทำปุ๋ยหมักตามหนังสือ จะทำการหมักหญ้า ทำปุ๋ยหมักน้ำ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง หาความรู้เพิ่มเติม “อยากกินอะไร ให้ปลูกสิ่งนั้น” ปี ๒๕๕๑ เริ่มปลูกข้าว ๕ ไร่ โดยวิธีหว่าน ได้ข้าวเปลือกประมาณ ๑๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ปี ๒๕๕๒ ดูนานที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (มทร.) แนวคิดกินข้าวเป็นยา กินยาน้อยลง ไม่เอาเคมีเข้าพื้นที่ ทำคลองระบายน้ำ ปลูกมะนาวพันธุ์แป้นพิจิตรบริเวณคันคลอง เพราะทนทานต่อโรคดูแลง่าย

เทคโนโลยีเด่น ที่ตอบโจทย์การเพิ่มผลผลิต

จากสภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เป็นดินทรายผสมหิน เมื่อปลูกข้าวระยะแรก ๆ ได้ผลผลิตน้อยประมาณ ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ มีการบริหารจัดการพื้นที่ โดยพื้นที่ทำการเกษตร ๕๐ ไร่ แบ่งเป็นแปลงปลูกข้าวประมาณ ๔๐ ไร่ อีก ๑๐ ไร่ ขุดสระน้ำไว้ใช้และเลี้ยงปลา ส่วนหนึ่งเป็นคันนาขนาดกว้าง ๓.๕ เมตร เอาไว้ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงไก่ เป็ด วัว บางปีสระน้ำที่ขุดไว้ไม่พอใช้ จึงขุดสระรอบพื้นที่เกษตรทั้งหมด สระน้ำ ๒ แห่ง ลึก ๒๐ เมตร ขุดคลองรอบนา กว้าง ๑.๕ เมตร ลึก ๑.๕ เมตร สำหรับน้ำใช้ในนาและระบายน้ำทิ้ง เพื่อเก็บกักน้ำเป็นแนวกันชน และลดการปนเปื้อนจากนาแปลงอื่น

สำหรับเทคโนโลยีเด่นเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว มีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

๑. การเตรียมดิน

๑.๑ หลังเกี่ยวข้าว จะไม่เผาตอซัง แต่จะไถกลบทันที เพื่อให้ตอซังถูกย่อยสลายได้ง่าย ใช้สารเร่ง พด.๑ ผสมน้ำอัตรา ๑ ชอง/๒ ไร่ และใช้น้ำหมักปลา เทที่ปลายท่อสูบน้ำเข้านา หลังจากนั้น ๑๐ - ๑๕ วัน ไถพลิกดิน เพื่อดูว่าตอซังข้าวย่อยสลายดีหรือไม่ อีก ๕ วันต่อมา ใช้เครื่องปั่นแบบจอบหมุนเพื่อให้เศษหญ้าย่อยสลายดีขึ้น ทิ้งไว้ ๑ วัน เพื่อเตรียมดำนา

๑.๒ มีการปรับสภาพดินด้วยขี้วัวผสมแกลบ ใช้มูลสัตว์ที่เลี้ยง เช่น เป็ด ไก่ วัว เป็นปุ๋ยในนาข้าว ปลูกถั่วลิสง ปอเทือง เป็นพืชปุ๋ยสด จะทำให้สภาพพื้นดินมีโครงสร้างที่ดีขึ้น เหมาะกับการปลูกข้าว มีการทดลองปลูกข้าวแบบเปียกสลับแห้ง ทำให้ได้ผลผลิตที่มากขึ้น และสามารถปลูกพืชหลังนา เช่น แตงโม ได้ผลผลิตดี รสชาติอร่อย (ปี ๒๕๖๐)

๒. การเพาะกล้า

๒.๑ แห่เมล็ดพันธุ์ข้าว ๑ คืบ
บ่ม ๑ คืบ ใช้แกลบดำเป็นวัสดุเพาะกล้า
ใส่ในถาดขนาด ๓๐ x ๖๐ x ๓ เซนติเมตร
โดยใส่แกลบดำในถาดสูง ๒ เซนติเมตร
เว้นจากขอบถาดประมาณ ๑ เซนติเมตร
นำเมล็ดข้าวที่บ่มไว้ใช้เครื่องโรยกล้า
ถาดละ ๒๐๐ กรัม ซ้อนกันไม่เกิน ๒๐ ถาด
พักไว้ในร่ม ๔๘ ชั่วโมง

๒.๒ นำถาดเพาะเมล็ดไปวางในแปลงกล้า น้ำขลุกขลิก เรียงถาดชั้นเดียว เมื่ออายุ ๕ วัน เติมน้ำ
ให้เต็มถาด เมื่ออายุ ๑๕ - ๒๐ วัน กล้ายาวประมาณ ๒๕ เซนติเมตร รากจะยาวกระจายเต็มถาด พร้อมดำ
ซึ่ง ๑ ไร่ใช้กล้า ๒๐ ถาด (๘ กิโลกรัมต่อไร่) การใช้เครื่องโรยกล้า จะใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวประมาณ ๘ กิโลกรัมต่อไร่
ซึ่งนาหวานใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ๑๕ - ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ทำให้ลดต้นทุนค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวได้

๓. การดำนา

๓.๑ เนื่องจากไม่มีแรงงานคน จึงใช้รถดำนา ตั้งค่าดำนา ๓ ต้น/จุด ระยะระหว่างต้น ๒๐ เซนติเมตร
ระยะระหว่างแถว ๓๐ เซนติเมตร เนื่องจากนาเป็นดินทรายจึงดำถี่ ถ้านาดินเหนียวระยะจะห่างกว่านี้ และ
ได้เรียนรู้ว่าการทำนาดำจะทำให้ข้าวแตกกอดี ได้ผลผลิตข้าวมากกว่า

๓.๒ การจัดระบบการปลูกข้าวหลอมเวลา เพื่อมีให้เกษตรกรต่างสายพันธุ์ผสมกัน โดยปลูกข้าวนาปี
ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ สันขยด หอมมะลิแดง และไรซ์เบอร์รี่ ระยะเวลาที่ดำนาหลอมกันประมาณ ๑๐ - ๑๕ วัน
เดือนธันวาคมเก็บเกี่ยวข้าวนาปีเสร็จ จะเตรียมดินในเดือนมกราคม และปลูกข้าวนาปรัง พันธุ์กข. ๔๓
ปทุมธานี ๑ และ BP (บางพระ) จะเก็บเกี่ยวประมาณต้นเดือนพฤษภาคม และเตรียมดินปลูกข้าวนาปีฤดูกาล
ต่อไป

หมายเหตุ BP (บางพระ) เป็นพันธุ์ข้าวที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (มทร.) พัฒนาขึ้น
ยังไม่มีกรรับรองพันธุ์เป็นทางการ เป็นข้าวเจ้ากึ่งข้าวเหนียว เปลือกเมล็ดสีฟางข้าว เมล็ดข้าวสารสีดำม่วง
คล้ายข้าวไรซ์เบอร์รี่ ต้องหุงแบบข้าวเจ้า)

๔. การดูแลรักษา

หลังดำนา ปล่อยน้ำท่วมราก ๔ – ๕ เซนติเมตร (น้ำท่วมหลังเท้า) หลังดำนา ๑ เดือน ปล่อยน้ำเข้านาครั้งลำต้นข้าว (ประมาณ ๓๐ เซนติเมตร) พร้อมกับใส่ปุ๋ยหมักปลาที่ปลายท่อสูบน้ำเข้านา ประมาณ ๗๐ วันข้าวจะตั้งท้อง (ข้าวภ.๔๓ ตั้งท้องอายุ ๖๐ วัน ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ตั้งท้องอายุ ๗๐ วัน) หลังจากข้าวตั้งท้องจะให้ฮอร์โมนไข่ จุลินทรีย์หน่อกล้วย จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง เพื่อบำรุงให้เมล็ดข้าวสมบูรณ์แล้วแต่ช่วงฝนตก ถ้าฝนตกสม่ำเสมอ จะไม่ค่อยได้ใช้ฮอร์โมน (เพราะฝนจะชะล้างฮอร์โมน ทำให้ข้าวไม่ได้รับประโยชน์) แต่ถ้าฝนทิ้งช่วงบ้างจะใช้ฮอร์โมนได้ดี

๕. การเก็บเกี่ยว

๕.๑ โดยทั่วไปจะเก็บเกี่ยวข้าวที่อายุ ๑๑๐ – ๑๒๐ วัน ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ เก็บเกี่ยวประมาณเดือนธันวาคม เก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวข้าว แล้วนำมาตากประมาณ ๓ แดด พลิกกลับเมล็ดข้าว ๓ – ๔ ครั้งต่อวัน ความชื้น ๑๔ % (จะทดลองสีข้าวด้วยเครื่องสีข้าวขนาดเล็ก พบว่าเมล็ดข้าวจะไม่แตกหัก) บางครั้งคณะอาจารย์จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (มทร.) จะนำเครื่องวัดความชื้นเมล็ดพันธุ์ข้าวมาทดสอบความชื้นข้าว เพื่อเปรียบเทียบกับ

๕.๒ ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ ๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ (ถ้าฝนไม่เข้าทำลาย จะได้ผลผลิตข้าวประมาณ ๗๐๐ กิโลกรัมต่อไร่)

๕.๓ เมล็ดพันธุ์ข้าวเก็บไว้ใช้เอง ๓ ปี ปีที่ ๔ ต้องเปลี่ยนพันธุ์ใหม่ โดยซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุรินทร์ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชลบุรี และเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรจังหวัดพัทลุง

ปัญหา นักเข้าทำลายข้าว (นกกระจาบ นกกระเจี๊ยบ นกฟิราบ) ยังไม่มีวิธีการแก้ไข

ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี (เปรียบเทียบก่อน/หลัง)

ก่อนใช้เทคโนโลยี	หลังใช้เทคโนโลยี
๑. สภาพดินทรายผสมหิน	๑. มีเนื้อดิน มีอินทรีย์วัตถุมากขึ้น โครงสร้างดินเหมาะสมกับการปลูกข้าวมากขึ้น
๒. ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ๑๕ – ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่	๒. ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวเพียง ๘ กิโลกรัมต่อไร่ เป็นการลดต้นทุนค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว
๓. ใช้แรงงานคน	๓. ลดแรงงานคน ใช้เครื่องจักรมากขึ้น
๔. ผลผลิตข้าว ๑๐๐ กิโลกรัมต่อไร่	๔. ผลผลิตข้าว ๔๐๐ – ๗๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ แล้วแต่ชนิดพันธุ์ข้าว
๕. ผลผลิตข้าวปลอดภัย	๕. ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ (ขาวดอกมะลิ ๑๐๕)

การขยายผล

๑. จากการทดลอง ทดสอบ ปฏิบัติจริง และเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้ประยุกต์ใช้ความรู้อย่างต่อเนื่อง
๒. ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรในชุมชนและนอกชุมชน โดยความร่วมมือกับคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอและศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองบอนแดง อำเภอบ้านบึง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ประธาน ศพก. มีความตั้งใจ เป็นเกษตรกรหัวก้าวหน้า มีการวิเคราะห์จุดแข็ง มีความรู้ประวัติสายพันธุ์ข้าว ใฝ่รู้ ค้นหาความรู้เพิ่มเติมทั้งจากการอบรม ดูงาน อ่านหนังสือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเครือข่ายและผู้มาศึกษาดูงาน ณ ศพก.
๒. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบตำบล คอยเป็นที่เลี้ยง ให้คำปรึกษา ส่งเสริมและสนับสนุน
๓. มีแหล่งเรียนรู้ในและนอกชุมชน และตัวอย่างให้เรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
๔. น้องชายเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอกุดชุม จังหัดยโสธร เป็นผู้สนับสนุนข้อมูลวิชาการเกษตร และให้กำลังใจตลอดมา

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

๑. ศัตรูข้าวคือนก (นกกระจอก นกกระจาบ นกพิราบ) ทำให้ผลผลิตน้อยลง แก้ไขโดยเก็บเกี่ยวข้าวระยะพลับพลึง ตากให้นานขึ้น ไถนไถได้ง่ายกว่า
๒. ขาดผู้สืบทอดอาชีพการเกษตร ปัจจุบันลูกเริ่มกลับมาทำงานในพื้นที่แล้ว
๓. ต้องการติดตั้งระบบการให้น้ำและปุ๋ยอัตโนมัติ โดยใช้ smart phone

บทสรุปหรือสาระสำคัญ

บทสรุปของสิ่งที่ทำคือ วันนี้เป็นเกษตรกรต้นแบบที่มีคนยอมรับ ไม่หยุดนิ่งในการหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา ทดลอง ทดสอบ ประยุกต์ใช้ และต่อยอดการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า

จากเดิมที่สุขภาพค่อย ๆ ทรุดโทรม และการตั้งคำถามกับตนเองว่าทำได้จริงหรือ ทำไปแล้วจะได้อะไร สร้างความอยากรู้ให้ตนเองจนนำมาสู่การปรับเปลี่ยนตัวเองมาทำการเกษตรอย่างจริงจัง โดยมีเป้าหมายที่จะ **เพิ่มผลผลิตข้าวในพื้นที่ที่มีข้อจำกัด** จากแม่บ้านที่จบแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ พัฒนาตัวเองไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้การทำการเกษตรด้วยตนเอง กล้าลองที่จะเปลี่ยนตัวเองแม้ว่าคนในครอบครัวจะไม่เห็นด้วยก็ตาม แต่ปากก็ยังเดินหน้าเปิดโอกาสรับสิ่งใหม่ ๆ ความรู้ใหม่ ๆ

วันนี้ ป้าเพ็ญยังคงทำงานของตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเกษตรกรเครือข่าย เพื่อพัฒนาการผลิตข้าว จนได้รับการรับรองแหล่งผลิตข้าวอินทรีย์ (ข้าวดอกมะลิ ๑๐๕) เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๑ และต่อยอดในด้านการแปรรูปข้าว เป็นข้าวสาร ข้าวกล้อง ข้าวกล้องงอก ผงข้าวกล้องงอก และอยู่ระหว่างพัฒนาเป็นชาขงดื่มเพื่อสุขภาพ

สาระสำคัญที่ได้จากเรื่องเล่า

จากแรงบันดาลใจในหลวงรัชกาลที่ 9 นำมาสู่การตั้งเป้าหมาย เพิ่มผลผลิตข้าวต่อไร่ ปลุกข้าวกินแทนยา และนำมาสู่การปฏิบัติ หาประโยชน์สูงสุดของข้าว คือข้าวกล้องงอก และหาข้อมูลประโยชน์ของข้าวแต่ละสายพันธุ์ พร้อมทั้งมองตลาดควบคู่กันไป ซึ่งการปฏิบัติที่ำทำก็คือ เอาหลักตลาดนำการผลิตมาใช้

แรงบันดาลใจ

- พระราชดำรัสของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นแรงบันดาลใจให้ทำการเกษตรแบบพอเพียง

เป้าหมาย

- เพิ่มผลผลิตข้าวต่อไร่
- ปลุกข้าวกินแทนยา

การปฏิบัติ

- เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ไม่ใช้สารเคมี ปลุกข้าวแบบอินทรีย์
- หาประโยชน์สูงสุดของข้าว คือข้าวกล้องงอก และหาข้อมูลประโยชน์ของข้าวแต่ละสายพันธุ์ พร้อมทั้งมองตลาดควบคู่กันไป

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ ๓ จังหวัดระยอง
ปรับปรุงข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑

รายชื่อผู้ร่วมถอดบทเรียน

๑) นายณัฐ เกิดงาม	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนากาที่มีส่วนร่วมของภาคีและเครือข่าย	กองวิจัยฯ
๒) นางนลวรรณ มากหลาย	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ	สสท.๓ รย
๓) นางศิรินทิพย์ สุขเกษม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	กองวิจัยฯ
๔) นายณรงค์ ภัทรขวัญ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	กองวิจัยฯ
๕) นายพยุงค์ศักดิ์ ยกสำน	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	กองวิจัยฯ
๖) นายวิชัย บุญเย็น	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	กองวิจัยฯ
๗) นางสาวฉัตรแก้ว โลหะพันธุ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	กองวิจัยฯ
๘) นางสาวพัทธนันท์ ระวีทรัพย์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	สนง.เกษตร จ.ชลบุรี
๙) นางสาววรารณ ศิริวิเศษ	เจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงาน	สนง.เกษตร จ.ชลบุรี
๑๐) นางสาวรังรอง วงศ์เดช	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	สสท.๓ รย
๑๑) นางสาววิสาข์ กันตอนันตพร	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	สนง.เกษตร จ.ชลบุรี

